

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління _____
(назва)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна соціологія

_____ (назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 054 Соціологія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Соціологія управління _____
(назва освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

Харків – 2023 рік

Семестр 1

Змістовний модуль № 1 Базові форми соціального життя

Тема 1. Соціальний простір

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Соціальний простір: поняття, структура і властивості.
2. Вісі соціального простору.
3. Соціальна мобільність: сутність та типи.
4. Канали соціальної мобільності
5. Соціальна маргінальність.

Література: 1, 7, 17, 19

Тема 2. Соціальні статуси та ролі

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Соціальний статус: поняття та типи.
2. Соціальна роль. Типи ролей.
3. Рольовий конфлікт та його види.
4. Шляхи виходу з рольового конфлікту.
5. Зміни в статусах та ролях під час війни

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема 3. Соціальні спільності та групи.

Час проведення: 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття соціальної спільності та групи.
2. Типи соціальних спільностей
3. Типи й види соціальних груп.
4. Людина і спільність: ідентичність, інтеграція, солідарність.

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 21

Тема 4. Соціальні дії, зв'язки та відносини

Час проведення: 4 год.

Навчальні питання:

1. Соціальна дія: поняття, складові елементи, типи
2. Соціальні зв'язки.
3. Соціальні контакти та соціальні взаємодії.
4. Теорії, що пояснюють соціальні взаємодії
 - 4.1 Біхевіоризм
 - 4.2 Теорія раціонального вибору (теорія обміну)
 - 4.3 Теорія символічного інтеракціонізму
 - 4.4 Теорія ролей (драматургічний підхід)
5. Соціальні відносини.

Література: 1, 3, 19, 21

Тема 5. Культура як регулятор соціальних зв'язків

Час проведення: 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття культури та її функції.
2. Форми культури. Культурний процес.
3. Культурний шок та шляхи виходу з нього

4. Структурні елементи культури. Мова як ретранслятор культури.
5. Поняття та типи цінностей.
6. Регулятивна роль цінностей в соціокультурних системах.
7. Соціальні норми: поняття, функції, типи й види.
8. Соціальні санкції та їх типи
9. Види культури
10. Зміни культури

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Семестр 2 **Змістовний модуль № 2. Особистість як агент соціального життя**

Тема 6. Особистість та її структурні елементи

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Людина, індивід, індивідуальність, особистість.
2. Функції особистості
3. Структура особистості за З.Фрейдом
4. Структура особистості.
5. Піраміда потреб за А.Маслоу
6. Ціннісні орієнтації особистості
7. Типи особистості

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема 7. Соціалізація особистості

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття "соціалізація". Функції соціалізації
2. Періодизація процесу соціалізації.
3. Фактори соціалізації.
4. Ресоціалізація і десоціалізація

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема 8. Особистість і девіантна поведінка. Соціальний контроль.

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Девіантна поведінка: сутність та складності визначення
2. Типологія девіантних вчинків.
3. Теоретичні пояснення девіантної поведінки.
 - 3.1. Біологічні теорії девіантної поведінки
 - 3.2. Психологічне пояснення девіації
 - 3.3. Соціологічні теорії девіантної поведінки.
4. Поняття соціального контролю.
5. Методи та типи соціального контролю
6. Соціальні санкції

Література: 1, 2, 6, 14, 17

Змістовний модуль № 3 Соціальні структури

Тема 9. Соціально-класова структура суспільства

Час проведення: 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття природної і соціальної нерівності. Теоретичні пояснення соціальної нерівності.
2. Поняття соціальної структури суспільства та соціальної стратифікації.

3. Історичні зміни профілю нерівності та суспільні наслідки.
 4. Історичні системи соціальної стратифікації.
 5. Класова теорія К. Маркса і історична доля пролетаріату.
 6. Статусна (трирядна) модель класової структури: соціальні і теоретичні витоки.
 - Соціологічна характеристика вищого класу.
 - Соціологічна характеристика середнього класу.
 - Соціологічна характеристика нижчого і найнижчого класів.
 7. Методи вимірювання класової структури.
 8. Трансформація соціально-класової структури України в 90-і рр. ХХ ст. на початку 2000-х рр.
 9. Трансформація соціально-класової структури України під час сучасній війни
- Література:** 1 - 9, 13, 16 - 21

Тема 10. Етнічна структура суспільства

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття етнічної структури суспільства. Етнічні групи та ознаки етнічності.
2. Рівні етнічності: суперетноси і субетноси.
3. Етнічна структура українського суспільства.
4. Типологія міжетнічних відносин.
5. Етнічні конфлікти.
6. Методи дослідження етнічної структури в соціології. Шкала Богардуса та її застосування для виміру стану міжетнічних відносин.

Література: 1, 2, 3, 4, 12, 11, 14, 15, 17

Тема 11. Демографічна, професійно-посадова і соціально-територіальна структури суспільства.

Час проведення: 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття демографічної структури. Співвідношення біологічного і соціального в гендерних і вікових ознаках людства.
2. Складові компоненти гендеру на рівні суспільства
3. Складові компоненти гендеру на рівні особистості
4. Теоретичні пояснення гендерної нерівності
5. Гендерні відносини та їх розвиток в сучасних суспільствах.
6. Метод демографічної піраміди і аналіз демографічної структури українського суспільства.
7. Поняття та діалектика розвитку професійної структури суспільства.
8. Основні типології професій.
9. Поняття престижу професій в суспільстві.
10. Соціально-територіальна структура суспільства.
11. Специфічні риси міського та сільського життя.
12. Зміни в соціально-демографічній, соціально-територіальній та соціально-професійній структурі українського суспільства під час війни.

Література: 1-4, 7, 10, 15

Тема 12. Соціальні інститути як базис суспільного життя

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Сутність і загальні риси соціальних інститутів.
2. Структура соціальних інститутів.

3. Функції соціальних інститутів
 4. Типи соціальних інститутів.
 5. Представити як презентацію структуру, явні, латентні та можливі дисфункції соціального інституту, опис якого Ви робите в межах індивідуального завдання. Прокоментуйте, чи виконуються ним неспецифічні функції соціальних інститутів.
- Література:** 1-5, 7, 14, 17, 19, 21

Тема 13. Інституційні зміни

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та варіанти інституційних змін.
2. Структура процесу інституціоналізації.
3. Деінституціоналізація: форми та наслідки.
4. Поняття інституційної структури суспільства.
5. Представити як презентацію інституційні зміни, що відбувалися в соціальному інституті, опис якого Ви робите в межах індивідуального завдання.
6. Трансформація інституційної структури суспільства під час війни

Література: 1-5, 7, 14, 17, 19, 21

Тема 14. Соціальні організації.

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття соціальної організації.
2. Загальні ознаки та риси соціальних організацій.
3. Типи соціальних організацій.
4. М. Вебер про сутність бюрократичної моделі організації.
5. Зміни та оптимізація в організаціях.
6. Проблема неформальних груп в організаціях
7. Представити індивідуальну презентацію одної з наданих викладачем соціальних організацій та виступити з нею на семінарському занятті

Література: 1, 2, 7, 17, 21

Змістовний модуль № 3: Соціальна динаміка

Тема 15. Суспільство як соціальна система.

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Соціетальні системи та поняття суспільства. Ознаки суспільства (соціетальні риси).
2. Теоретико-соціологічні пояснення цілісності суспільства.
3. Криза цілісності і концепція масового суспільства.

Література: 1, 2, 6, 12, 14, 17, 19

Тема 16. Типи суспільства

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Проблема типології суспільств в теоретичній соціології.
2. Ранні прості та складні традиційні суспільства.
3. Ознаки і властивості індустріального суспільства.
4. Науково-технічна революція і постіндустріальне суспільство.
5. Виступ з презентацією робочих груп за темою «Переваги та недоліки життя в традиційному, індустріальному та постіндустріальному суспільстві для особистості»
6. Ділова гра-дискусія за темою «Модель ідеального суспільства»

Література: 1, 2, 3, 6

Тема 17. Зміни у суспільствах.

Час проведення: 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття соціальних змін. Концепція соціального прогресу та її недоліки.
2. Основні теоретичні пояснення змін у суспільствах.
3. Фактори соціальних змін.
4. Форми соціальних змін: інноваційний розвиток, соціальні процеси, революції.
5. Типи соціальних змін.
6. Травматичні соціальні зміни
7. Культура та травма змін. Зміна культурної ідентичності.
8. Рівні, стадії, симптоми та способи подолання травми.
9. Соціальні зміни в Україні щовикликаної війною.

Виступити на семінарському занятті з командним проектом на тему «Зміни в українському суспільстві за останні 200 років – погляд соціолога»

Література: 1-4, 6, 14, 15, 17, 21

Тема 18. Суб'єктність і соціальні рухи як фактори соціальних змін

1. Агенти соціальних змін. Ідея наукового управління соціальним розвитком
2. Масове суспільство, масовідії та колективна поведінка.
3. Визначення та причини розгортання соціальних рухів.
4. Класифікація соціальних рухів.
5. Динаміка соціальних рухів.

Література: 2, 6, 14, 18

Тема 19. Глобалізація.

Час проведення: 1 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та етапи глобалізації.
2. Чинники глобалізації
3. Економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації
4. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Література: 2, 6, 14, 18

Тема 20. Конкретні соціологічні дослідження як джерело інформації про суспільство.

Час проведення: 1 год.

Навчальні питання:

1. КСД: призначення, етапи, програма.
2. Історія становлення КСД і метод збирання даних.
3. Методи добору респондентів, типи запитань і шкали виміру.
4. Кількісні та якісні методи дослідження.

Література: 1, 2, 4, 11, 14, 17, 18, 21

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Рущенко І. П. Загальна соціологія : підручник / І. П. Рущенко. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004
2	Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред.

	О. Іващенко. – К. :Основи, 1999. URL: http://westudents.com.ua/glavy/86796-dti-t-hto-h-doglyada.html http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html
3	Соціологія :навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці :Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с /URL: http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20posibnyk.pdf
4	Соціологія: Навч.посіб./За ред..С.О.Макеєва.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. -566 с.
5	Соціологія: підручник для студентіввищихнавчальнихзакладів /В.І.Волович, М.І.Горлач, В.Г.Кремень та ін. – 6-те вид., - К: Центр учбовоїлітератури, 2019 – 808 с.
6	Штомпка П. Соціологія. Аналізсуспільства / П. Штомпка; пер. с польськ./ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ https://kneu.edu.ua/userfiles/inst_sociology/ZmD196st.pdf // https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/ndi/inst_sociology/novv/Shtompka/

Допоміжна література

7	Соціологія :підруч. / В. Г. Городяненко, О. В. Гілюн, А. В. Демічева, С. В. Легеза, Н. А. Липовська. - 3-є вид., переробл., доповн. - К. : Акад., 2008. - 544 с.
8	Коваліско Н. В. Основисоціальноїстратифікації :навч. посібник. / Н. В Коваліско. – Л. :Магнолія 2006, 2011. // http://www.sociology-lnu.org.ua/resursy/Kovalisko.%20Osnovy%20socialnoji%20stratyficaciji.pdf
9	Кузьменко Т. М. Соціологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбовоїлітератури, 2010. – 320 с// http://filelibsnu.at.ua/navchalno-metod/social/Sociologiya-Kuzmenko2010.pdf
10	Кімелл М.С. Гендерованесуспільство. – Київ, Сфера, 2003, 494с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ https://gender.org.ua/images/lib/genderovane_suspil.pdf
11	Литвин А. П., Яковенко А.К. Соціологія :навч. посіб. / А. П. Литвин, А.К. Яковенко. – Т. : ТНЕУ, 2013. // http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv/%D0%A4%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%20%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9/%D0%9A%D0%B0%D1%84%20%D1%81%D0%BE%D1%86%20%D1%80%D0%BE%D0%B1/%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%20%D0%90.%D0%9F/Lytvyn_Sociology_Posibnyk.pdf
12	Лукашевич М. П., Туленков М.В. Соціологія. Основизагальної, спеціальних і галузевихтеорій :підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, Ю. І. Яковенко. – К. :Каравела, 2008.
13	Ляпіна Л. А. Етносоціологія :навч. посіб. / Л. А. Ляпіна. – Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2013
14	Козирев М. П. К59 Соціологія: підручник / М. П. Козирев. – Львів: Львівськийдержавнийуніверситетвнутрішніхсправ, 2016. – 656 с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%80%D1%94%D0%B2%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202016.pdf
15	<u>Соціологічнаенциклопедія / Ред. кол.: Астахова В.І., Бакіров В.С., Городяненко В.Г. (уклад.) та ін. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.</u>
16	Практикум з соціології для студентівусіхспеціальностейденноїформинавчання /

	М. В. Бірюкова, В. О. Болотова, В. В. Бурега та ін.; підзаг. ред. проф. Буреги В. В. – Х. : НТУ «ХП», 2015. // http://web.kpi.kharkov.ua/sp/wp-content/uploads/sites/95/2015/11/Praktikum-2015.pdf
17	Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. / Є. В. Сірий. – К. : Атіка, 2010. // http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html
18	Соціологія : підручник / за ред. В. М. Пічі. – 3-тє вид. – Л. : Новий світ – 2000, 2007. – 293 с. chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://library.kre.dp.ua/Books/2-4%20kurs/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%9F%D1%96%D1%87%D0%B0%20%D0%92.%D0%9C.%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf
19	Соціологія: навчальний посібник для студентів / Романенко М., СюйЦюань Йо. Соціологія: підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 808 с.
20	Соціологія : підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. В. Г. Городяненка. – К. : Вид. центр «Академія», 2010.
21	Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко — Київ : ДУТ, 2019. — 235 http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
22	Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. – Т.1. – Львів: ЛьвДУВС, 2019. – [Електронний ресурс] http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9B.%20%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%AF_%D1%85%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F%20%D1%82.1.pdf
23	Танчин І. З. Соціологія : навч. посіб. / І. З. Танчин. – 3-тє вид., перероб. – К. : Знання, 2008. – 351 с. // http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologiya-tanchin-I3.html
24	Рожанська Н. В. Загальносоціологічна теорія : навч. посіб. / Н. В. Рожанська, О. М. Дрожанова, О. А. Онофрійчук за наук. ред. І. А. Мейжис, В. Л. Гавелі. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 336 с. https://dSPACE.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/65/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9D.%20%D0%92.%20%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F.pdf
25	Соціологія: теорії середньогорівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с. https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Sotsiolohiia-Teorii-serednoho-rivnia-za-red-YU.F.-Pachkovskoho-Navch.-posibnyk-2020.pdf
26	Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2010. — 224 с. // http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%A1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%A2%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9C.%D0%9F..pdf
27	Черниш Н. Соціологія : підруч. за рейтингово-модульною системою / Н. Черниш. –

	К. :Знання, 2009. – 430 с.
28	Introduction to Sociology 2e. 2017. Rice University Heather Griffiths, Fayetteville, North Carolina. Nathan Keirns, Zanesville, Ohio Eric Strayer, Salinas, California Copyright Year: 2015 // https://d3bxy9euw4e147.cloudfront.net/oscms-prodcms/media/documents/IntroductionToSociology2e-OP.pdf
29	Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д.філос. н. Є. Голубахи, д.соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. // chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf
30	Рущенко І.П. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія. Харків: ФОП Павленко О.Г., 2015. 268 с
31	Агентсоціальних змін у суспільстві нестійкої інституціоналізації Колективна монографія К.: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с. URL: https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf

Словники та енциклопедичні видання:

1. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г.Городяненко – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.
2. Словник з соціології / Рущенко І.П., Соболєв В.О. – Х., 1998;
3. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад: В.І. Волович, В.І. Тарасенко, М.В. Захарченко та ін.; Підзаг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998;
4. Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 372 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/SOCIOLOGIA_SL_2006.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ:

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ:

1. American Sociological Association <http://www.asanet.org/>
2. European Sociological Association <http://www.europeansociology.org/>
3. International Sociological Association <http://www.isasociology.org/>
4. International Sociology: SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/home/iss>
5. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
6. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua/en/main/en/>
7. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/archive/>
8. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» <https://periodicals.karazin.ua/ssms/index>
9. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, публікації URL: <https://idss.org.ua/public>
10. Інститут соціології НАН України. Видання. Соціальні виміри суспільства URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspiilstva/>
11. Інститут соціології НАНУ <http://www.i-soc.com.ua/institute/>
12. Київський міжнародний інститут соціології <http://www.kiis.com.ua/>
13. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». URL: <http://medialiteracy.org.ua/>
14. Портал PSYLIB <http://www.psylib.org.ua/>

15. Соціологічна асоціація України <http://www.sau.kiev.ua/>
16. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: <http://sau.in.ua/doslidzhennya/>
17. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>
18. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
19. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua
20. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
21. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
22. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>
23. Центр соціальний моніторинг. URL: <https://smc.org.ua/>